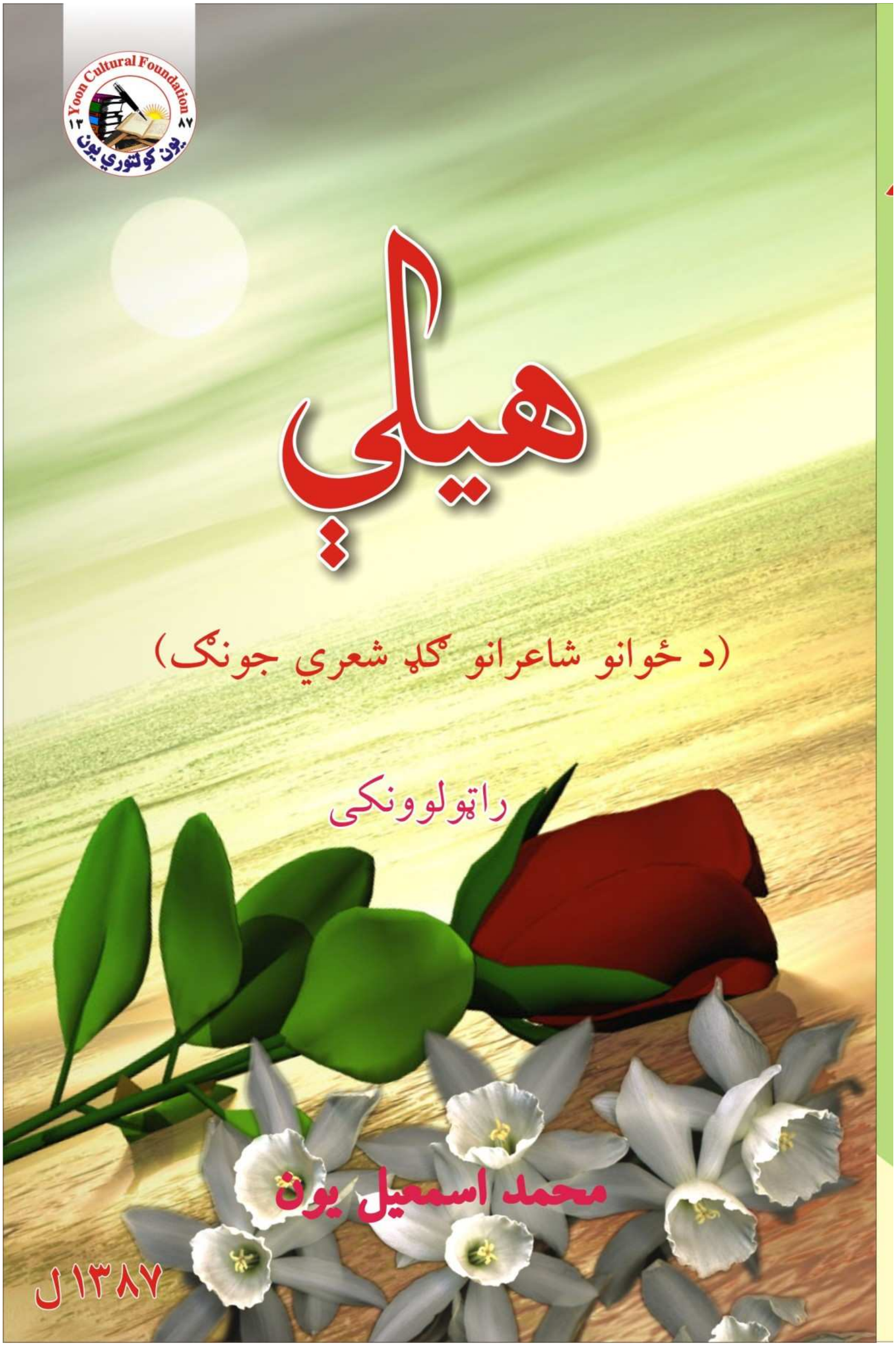

هیلۍ

(د ځوانو شاعرانو ګډ شعري جونګ)

راټولوونکی

محمد اسمعیل یون

۱۳۸۷ ل

Download from:aghalibrary.cm

هیلۍ

(د ځوانو شاعرانو ګډ شعري جونګ)

راټولوونکی

محمد اسمعیل یون

Download from:aghalibrary.cm

بسم الله الرحمن الرحیم

کتاب پیژندنه

د کتـاب نــوم:	**هیلې**
راټــولــوونکی:	محمد اسمعیل یون
خــپــرنــدوی:	یون کلتوري یون
چــاپــشمــېر:	۱۰۰۰ ټوکه
لـومــړی چاپ:	۱۳۶۷ل کال
دویــم چــاپ:	۱۳۸۷ل کال
دراټــولــوونکي	
پرله پسې نومره:	(۱)
د خــپــرنــدوی	
پـرلـه پسې نومره:	(۱)
کــمــپوزر:	ضیاالرحمن ضیا

Download from:aghalibrary.cm

نیولیک

ګڼه	سرلیک	مخ
۱	د ځوانو شاعرانو دا «هیلې»	۱
۲	یادښت	۲
۳	دشعر دا تنکي ګلان	۷
۴	ددې جونګ د شاعرانو لنډه پېژندګلوي	۱۲
۵	ملت	۱۴
۶	غزل	۱۶
۷	د خیال په څنډو	۱۷
۸	د هوس په شونډو	۱۸
۹	غزل	۱۹
۱۰	امن او جنګ	۲۰
۱۱	د وطن مینه	۲۲
۱۲	بې ننګ زړګي ته	۲۳
۱۳	غزل	۲۵
۱۴	د حیا په اور	۲۶
۱۵	د مینې دنیاګۍ	۲۸
۱۶	د خزان غېږ	۳۰
۱۷	کله نا کله	۳۲
۱۸	د محبت ګلونه	۳۳
۱۹	تپوس	۳۴

Download from:aghalibrary.cm

۲۰	د سولې لمر ته	۳۵
۲۱	غزل	۳۷
۲۲	کسات	۳۹
۲۳	د اور څپې	۴۱
۲۴	د لېمو په لار	۴۲
۲۵	دحسرت شغلې	۴۳
۲۶	غزل	۴۴
۲۷	د زړه درد	۴۵
۲۸	غزل	۴۷
۲۹	د زړه خبرې	۴۸
۳۰	غزل	۴۹
۳۱	غزل	۵۰
۳۲	غزل	۵۲
۳۳	غزل	۵۳
۳۴	غزل	۵۴
۳۵	غزل	۵۵
۳۶	پښتني انداز	۵۷
۳۷	غزل	۵۸
۳۸	غزل	۵۹
۳۹	پښتنه مينه	۶۰
۴۰	غزل	۶۱
۴۱	دا کور يوازې ستا دی	۶۳
۴۲	غزل	۶۵

Download from:aghalibrary.cm

۴۳	د وطن هجر	۶۶
۴۴	غزل	۶۷
۴۵	غزل	۶۸
۴۶	غزل	۶۹
۴۷	غزل	۷۰
۴۸	شاهين نظر	۷۱
۴۹	غزل	۷۲
۵۰	پسرلی شو	۷۳
۵۱	غزل	۷۴
۵۲	د اوښکو پيغام	۷۵
۵۳	د محبت کلی	۷۷
۵۴	د ارمان غيږه	۷۸
۵۵	غزل	۸۰
۵۶	غزل	۸۱
۵۷	سوې سواره	۸۲
۵۸	غزل	۸۴
۵۹	غزل	۸۵
۶۰	د ښايست اثر	۸۷
۶۱	توده مينه	۸۸
۶۲	شهيد ته	۸۹
۶۳	د وينو ويالې	۹۰
۶۴	امتحان	۹۱
۶۵	دکاڼو باران	۹۲

۶۶	غزل	۹۳
۶۷	کاږه کاته	۹۴
۶۸	د هیلو کاروان	۹۶
۶۹	دهیلو غوټۍ	۹۸
۷۰	ای هېواده	۱۰۰
۷۱	پښتني حیا	۱۰۲
۷۲	نرګس لیمه	۱۰۳
۷۳	کتل	۱۰۴
۷۴	آه	۱۰۵
۷۵	ازمون	۱۰۶
۷۶	د ماضي خندا	۱۰۷
۷۷	د اوښکو جنازې	۱۰۸
۷۸	متکور	۱۱۰
۷۹	د محمد اسمعیل یون لنډه پېژندنه	۱۱۱

د دویم چاپ سریزه:

د ځوانو شاعرانو دا ((هیلې))

د شعرونو دا جونګ چې ستاسو په لاس کې دی، دا د کوزې پښتونخوا یا لر افغانستان او بر افغانستان د ځوانو شاعرانو د شعرونو د بېلګو یوه ټولګه ده. دا ټولګه ما له نن څخه نږدې

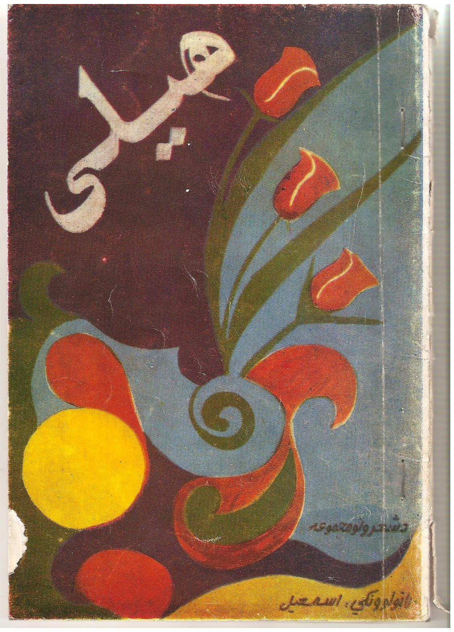

(۲۱) کاله دمخه (پر ۱۳۲۲ ل کال) راټوله کړې وه او پر ۱۳۲۷ل کال، د هغه وخت د ځوانانو سازمان له خوا د زرګونو ټوکو په شمېر چاپ شوې ده. هغه مهال زه د خوشال خان لېسې د دولسم ټولګي زده کوونکی وم او تخلص مې لا هم نه و غوره کړی.

د تعلیم او تحصیل په بهیر کې چې د چا د شعرونو، لیکنو او

یا بل کوم ځانګړی اثر چاپ شي، نو دومره کیف لري، چې سړی یې بل مثال نه شي وړاندې کولای، په تېره بیا په هغسې حالاتو کې چې د چاپ وسایل هم په نشت حساب و او اقتصادي تنګسیا هم تر حده زیاته وه. زه لاد خوشال خان لېسې د یوولسم ټولګي زده کوونکی وم، چې د دې لېسې د ادبي انجمن د مشر په توګه وټاکل شوم، د دوو کلونو په بهیر کې مو په لسګونو غونډې او مشاعرې جوړې کړې او په نورو ناشمېره ادبي غونډو، مشاعرو او سیمینارونو کې مو ګډون وکړ، دا مهال په خوشال خان لېسه کې د ځوانو شاعرانو داسې یوه څپه راوټوکېدله، چې د دې ښوونځي تر شمېره وتو زده کوونکو شاعرۍ او لیکوالۍ ته مخه کړه. هغه وخت د اوس په شان د شعرونو او لیکنو چاپ، عادي خبره نه وه، کتاب خو د ډېرو مطرحو او خال خال شاعرانو چاپېده، شخصي چاپخونې نه وې او په خپلو پیسو د کتابونو چاپ هم ډېر دود نه و، یوازې دولت د لیکوالو اثار چاپول او یوازې دولت د دې وس درلود، نو دا مهال د ځوانو شاعرانو د شعرونو او لیکنو چاپ، د هغوی په ادبي ژوندانه کې ډېر مثبت تاثیر درلود. د همدې دولسم ټولګي په بهیر کې ما یوه هڅه پیل کړه، د هغو ځوانو شاعرانو، چې دا مهال ما سره په لېسه او ادبي انجمن کې و، د هغو د کلام بېلګې مې غونډې کړې، تر لېسې بهر د ځینو نورو ځوانو شاعرانو؛ ښځینه وو

او نارينه وو، د کلام بېلګې مې انتخاب او همدارنګه په کوزه پښتونخوا کې د يو شمېر ځوانو شاعرانو له چاپي او ناچاپه شعري ټولګو څخه مې هم ځينې بېلګې غوره کړې او په دې ډول مې د هغه وخت د ځوانو شاعرانو د شعرونو يو غورچاڼ يا منتخب ورڅخه جوړ کړ. په دې مجموعه کې په ټوليز ډول د هغه مهال د (۴۰) تنو ځوانو شاعرانو د کلام (۷۴) بېلګې خوندي شوي، دا هغه شاعران دي، چې تر دې مهاله د يوه هم په مستقل ډول د شعرونو ټولګه نه وه چاپ شوې، خو په ځينو اخبارونو او ګډو شعري مجموعو کې يې يو يا څو شعرونه خپاره شوي وو، ځينې په کې داسې شاعران هم شته چې د لومړي ځل لپاره يې په همدې شعري جونګ کې شعرونه خوندي شوي دي. په يوه لښتليک کې د شاعرانو د زېږېدو ځای او نېټه هم کښل شوي، چې له يو درې څلورو تنو پرته د نورو اکثره، د زېږېدو پر کال مطمين يم، خو ځينو يې چې وروسته بيا په نورو ټولګو کې خپل ځانونه معرفي کړي، د زېږېدو کال يې همغه نه دی ښودلی، چې هغه مهال يې ماته راکړی و. ددې شعري جونګ تر چاپ وروسته د شلو کلونو په بهير کې په دې مجموعه کې ځينې راغلي شاعران اوس د ګڼو چاپي او ناچاپي اثارو خاوندان او په ټولنه کې مطـــــرح ليکوال دي، خو ځينو يې له دې فاني نړۍ نه کـــډه کړې او ځينې نور هم له خپل هېواده مهـــاجرت ته اړ شوي دي. کله

چې مې پر ۱۳۶۶ل کال کې دا شعري جونګ ترتیب کړ، نو بیا یې د چاپ په لټه کې شوم، هغه وخت په خوشال خان لېسه کې د زده کړې ترڅنګ د «درفش جوانان» اوونیزې قلمي همکار هم وم، له هغې لارې مې د هغه وخت ځوانانو سازمان ته مراجعه او د دې کتاب د چاپ هیله مې ترې وکړه، هغوی تر دې دمخه ځینې ادبي کتابونه چاپ کړي وو، خو اکثره یې په دري ژبه وو، دې کار ماته ښه پلمه په لاس راکړه، نو په ټینګار سره مې د خپلې ژبې د استحقاق له مخې ددې مجموعې چاپ پرې ومانه، هغه وخت د چاپ دا ډول عصري وسایل نه وو، هغوی دا جونګ په لاسي ټایپ، ټایپ کړ او بیا یې په افیسټ ډول، په سپین کاغذ کې چاپ کړ، د کتاب کاغذ ښه و، خو ځرنګه چې متن ټایپ شوی و، نو چندان ښه نه برېښېده، خو بیا هم د هغه وخت د امکاناتو په حدودو کې یې چاپ ښه او مناسب و.

کتاب مې د ۱۳۶۶ل کال په وروستیو کې هغوی ته ورکړی و او د ۱۳۶۷ل کال په لومړیو کې، چې زه د کابل پوهنتون محصل وم، چاپ شو او په زرګونو ټوکه مې بیا ځوانو لیکوالو ته په وړیا ډول ووېشه. دا دی ددې اثر تر لومړي چاپ پوره شل کاله تېرېږي، هغه وخت زه د دولسم ټولګي زده کوونکی وم او دا دی اوس چې د ۱۳۸۷ل کال وروستۍ میاشتې دي، زه د کابل پوهنتون استاد او د پوهندوی علمي

پوړی ته رسېدلی یم، دا کتاب یو ځل بیا چاپوم او د هغه وخت خاطرې او ارزښتونه بیا راتازه کوم. د تېرو شلو کلونو فرهنګي زیار او کار مې داسې په یاد دی لکه دا تېره ورځ چې تېر شوي وي. فرهنګي کار په ډېره مینه، صداقت او احساس ترسره کېږي، کومه مینه چې شل کاله دمخه له ماسره د خپل فرهنګ د غوړېدلو لپاره وه، هغه اوس هم راسره ملګرې ده او هر ځای ته راسره بدرګه روانه ده. که له فرهنګ، خپلې ژبې او خپل ملت سره د مینې زور نه وای، نو دا شلکلن فرهنګي مزل مې نه شو وهلای.

اوس چې زه د خپل تېرو فرهنګي کارونو پر بیا سمون او راټولېدنګ بوخت یم، نو د ځوانو شاعرانو دا اثر د خپل دې پیل کړي کار د لومړي اثر او هیلې په توګه یو ځل بیا خپروم، ما خپل فرهنګي کار پر «هیلې» پیل کړی او له هیلو سره به پایم، له نورو درنو لیکوالو څخه هم هیله لرم، چې تل هیله من اوسي او خپل زړه ته د نهیلی بلا پرېنږدي، په همدې هیله دا «هیلې» ستاسو په مخکې ږدم او د لوستلو بلنه یې درکوم.

په درناوي

پوهندوی محمد اسمعیل یون

د ۱۳۸۷ل کال د سلواغې ۳مه

کابل- افغانستان

یادښت

اوس زموږ د هېواد د ادبیاتو په نړۍ کې د ادب ځواني غوټۍ غوړېږي او د شعر چینې خوټېږي، چې دا کار زموږ له هیلو ډکو زړونو ته خوښي وربښي، د «هیلې» په نوم د شعرونو دغه جونګ چې ستاسو په لاس کې دی، د ګلبڼ د تنکیو سرو غونچو د خندا یوه څپه ده، چې په غوړېدو به یې زموږ امیدونه تازه او تنده به مو پرې ماته شي.

د نوي او زاړه ادب ترمنځه د نږدېوالي غښتلې وسیله او رابطه هم داده، چې د ځوانو شاعرانو تازه اشعار د چاپ ډګر ته راووځي، په دې لړ کې غواړو، چې د قبایلي ځلمیانو د اشعارو خوږه مجموعه، چې د ښاغلي اسمعیل له خوا راټوله شوې ده او د کوزې پښتونخوا ځوان شاعران یې هم له یاده نه دي ایستلي، د قدر وړ بولو.

د ا. ځ. د. س. مرکزي کمېټه به په راتلونکي کې هم د لرې او برې پښتونخوا، د ځوانو شاعرانو او لیکوالو د استعدادونو د غوړېدلو په هیله، د داسې شان مجموعو په خپرولو کې خپل هاند او هڅه ونه سپموي.

په دې هیله چې زموږ د ادبیاتو په ګلبڼ کې د ځوانو شاعرانو ګرمه وینه وچلېږي، خپلې خبرې پای ته رسوم.

په درنښت
د ا. ځ. د. س. مرکزي کمېټه

د شعر دا تنکي ګلان

د شعرونو دا مجموعه، زموږ د ګران هېواد افغانستان او پښتونخوا د يو شمېر ځوانو او تنکيو شاعرانو او ناظمانو شعرونه او نظمونه په غېږ کې نيسي. بې له شکه، دا اثر به د برو او لرو ولسونو له پيوستون سره مرسته وکړي او د ځوانو شاعرانو په تشويق کې به بې اغېزې نه وي.

د دې مجموعې موضوعات، عشقي، ملي، اجتماعي او انتقادي دي، خو د فورم له پلوه زياتره په غزل کې راځي، ازاد شعرونه او نظمونه هم لري.

په دغه مجموعه کې هڅه شوې ده، چې په لومړي ګام کې د هغو کسانو شعرونه او نظمونه راټول شي، چې تراوسه پورې يې زموږ په مطبوعاتو کې د چاپ او نشر لږ چانس موندلی دی. زموږ په عقيده، مطبوعات د ځوانانو د استعدادونو د روزنې او ودې ډېره ښه وسيله ده، مطبوعاتي نړۍ د زده کړې ځای او د ځوانو هيلو د غوړېدو ډېره غوره سرچينه ده. په دغه پراخه جهان کې شاعران او اديبان نه يوازې د ادبي ماليارانو په توګه د ګلو کر کوي، بلکې د دغې زړه راښکونکې دنيا له ځپاند سيند څخه يو يو ځاڅکی هم راپورته کوي او خپله تنده پرې ماتوي.

ادبي نقادان دنده لري، چې د ځوانو شاعرانو پر شعرونو د دې پرنسیپ له مخې چې څنګه یې باید ولیکي!؟ ښوونیزه کره کتنه وکړي. د لوناچارسکي د وینا له مخې: «نقادان د لیکوالو او شاعرانو استادان دي، خو دوی حق نه لري، چې ځانونه استادان وبولي، ځکه چې که له ادبي نقادانو څخه په نقد کې تېروتنه وشي، نو همدغه شاعران تر بل هر چا څخه زیات د هغوی تېروتنې ورسمولای شي!» زه دغو شاعرانو ته په عمومي ډول سپارښتنه کوم، چې د هېواد د مجربو او نوښتګرو شاعرانو شعرونه په ژوره توګه ولولي او د نړۍ د هغو شاعرانو اثار هم مطالعه کړي، چې په پښتو او دري ژبو ژباړل شوي دي. زموږ د ګران هېواد ځوان شاعران او لیکوال باید یوه ګړۍ هم د کرغېړنو افکارو په چاپېریال کې ونه اوسي، ځکه هغوی یې په پړاوونو شاته پرېږدي، د نمونې په توګه: که کوم شاعر خپله ټوله شاعري یوازې او یوازې د یوې نجلۍ د ښکلا لپاره وقف کړي، نو هغه به نه یوازې د ځورېدلو پرګنو پر وړاندې خپل تاریخي رسالت لکه څنګه چې ښایي هماغسې سرته نه وي رسولای، بلکې په جرئت سره دا ویلای شو، چې د تکامل له بهیر څخه به په پړاوونو ېېرته پاتې وي او باید د خپلې شاعرۍ پر سرنوشت باندې له سره غور وکړي او د وخت او زمان له هیلـــــــو او غوښتنو سره سم پیوند ورکړي. زموږ عقیده دا ده، چې داسې شاعــــــران دې د

خوبانو ښکلا وستايي، خو خپل لوڅ او بربنډ ولسونه دې هم نه هېروي. په دې ارتباط کارل مارکس څه ښه وايي: ((که چېرې ځوک يوازې د ځان لپاره کار وکړي، ښايي لوړ شاعر، د پوهې څښتن او نامتو شخص شي، مګر هېڅکله نه شي کولای چې بشپړ شخص او په رښتيني توګه ستر وي!)).

کارل مارکس: ((په استثمار ګره ټولنه کې ترقي له يوه کرکجن اورپالونکي رب النوع سره تشبه کوله، چې نه يې غوښتل خپل نوشادر د مړو له کوپړيو پرته په بل شي کې وڅښي!)) تاريخ ددې خبرې شاهد دی، چې کلونه کلونه او حتی په پېړيو يو شمېر شاعران او ليکوال د پاچايانو، سپاه سالارانو او شاهانه دربارونو په خدمت کې وو، خو د خلکو د پرګنو نه ايلېدونکې ارادې ته يې په خپلو ايجادياتو کې ځای ور نه کړ او له دې نه بې خبره وو، چې د ولس د ځپل شويو ارادو او هيلو انعکاس هغه تلپاتې پيغام دی، چې د خلکو شاعر يې د تل لپاره له ځانه سره لري. دوی په دې هم نه پوهېدل او که پوهېدل نه يې غوښتل چې رښتينی قدرت په وسلو او د شاهانو په تاجونو کې نه، بلکې د بېوزلو پرګنو په لوړ او اوچت مقام کې پروت دی.

د ژمنو شاعرانو افکار که د زمانې په کړلېچونو کې په تيره هم واچول شي، نو د شنه کېدلو او غوړېدلو امکانات يې ډېر او د تل لپاره به د وخت او زمان په سرو منګولو کې د سرو

جنډو په څېر ورېښږي او وځلېږي، ځکه تاريخ پر هغوی باندې د صحت مهر لګولی دی او تر پايه پورې به د مهربانۍ مور په شان په خپله پسته، خو له حوادثو څخه په ډکه غېږ کې ځای ورکړي. هېڅ ډول بې بنسټه تورونه به د هغوی پر ورين تندي باندې د مړو ايرو ګرد هم ونه شي پاشلی او دا ځکه چې دا د خلکو مال دی او د هغوی پرون، نن او سبا پورې تړلی دی، نو ځکه يې له لاسه هم نه ورکوي او د بلې ډيوې غوندې يې ورانګې لاپسې خورېږي، تر پولو او سرحدونو څخه اوړي او د ځمکې د کُرې د هر ګوټ تيارې رڼا کوي. دا د شعري نړۍ يو اړخ دی.

ددې په مقابل کې زموږ د معاصر شعر او ادب په ځوانه ادبي پروسه کې منفي تمايلاتو او بېګانه پديدو، نه يوازې زموږ نوی او مترقي شعر او ادب خوړ او ښکلی نه کړ، بلکې خپل ناولی سيوری يې هم پرې وغوړځاوه.

د هر ملت د مترقي ادبياتو په بهير کې منفي تمايلات ددې سبب کېږي، چې د هغې دورې ادبيات په موقتي توګه په ولس کې تجريد کړي او د هماغې ادبي دورې جريان د بې لارۍ لور ته سوق کړي. د دې لپاره چې زموږ ځوان شاعران او اديبان د بېګانه پديدو ښکار نه شي او د هغوی له پيروۍ څخه ځان وژغوري، نو بايد د سبا په هيله د خپل شعر په بڼ کې بې مېوې نيالـــګی کېښنوي او بايد د هغه چـــا په شان هم نه

شي چې د اوبو په ډکه وياله کې د تېرېدلو لپاره يوازې څو لوټې وغورځوي او يو ځلې پرې تېر شي، خو د دويم ځل لپاره نه دده په درد خوري او نه هم د نورو لارويانو!

په هر حال مهمه خبره داده چې د «درفش جوانان» نشراتي موسسې تقريباً د خپل (۸) کلن نشراتي کار په ترڅ کې د لومړي ځل لپاره د يوې ځانګړې پښتو مجموعې د خپرېدو لپاره تکل کړی دی، نو ځکه يې دغه کار د ستاينې وړ بولو.

موږ چمتو يو چې په راتلونکي کې ډېر ارزښتناک اثار د درفش جوانان د نشراتي موسسې د مسوولينو په واک کې ورکړو، څو يې دغه موسسه په خپل وخت کې د مينه والو خدمت ته وړاندې کړي. همدا راز د دې مجموعې د ترتيبوونکي ځوان شاعر اسمعيل زيار ګټور بولو او د نېکو هڅو پلوی يې کوو.

په مينه

محمد نبي صلاحي

د هغو شاعرانو لنډه پېژندګلوي چې په دې شعري جونګ کې شامل دي:

ګڼه	نوم	د زېږېدو کال	د زېږېدو ځای
۱	عبدالمالک بېکسیار	۱۳۴۰ل	میدان وردګ
۲	الله داد روښان	۱۳۴۴ل	ژوب
۳	کریمه لمبه	۱۳۳۹ل	کونړ
۴	اختر خوشال	۱۳۴۵ل	جنوبي پښتونخوا کوېټه
۵	صفیه صدیقي	۱۳۴۲ل	ننګرهار
۶	محمد ریاض	۱۳۴۳ل	پېښور
۷	ممتاز	۱۳۴۵ل	کونړ
۸	نادیه مینه	۱۳۵۱ل	ننګرهار
۹	فیروزشاه	۱۳۴۵ل	سوات
۱۰	صدیق الله بدر	۱۳۵۲ل	ننګرهار
۱۱	محب الله خپلواک	۱۳۴۹ل	کونړ
۱۲	زهره څپه	۱۳۵۱ل	میدان وردګ
۱۳	محمد یوسف قدردان	۱۳۴۳ل	جنوبي پښتونخوا پښین
۱۴	جمشید	۱۳۵۰ل	کونړ
۱۵	علم	۱۳۴۳ل	غزني
۱۶	پلوشه ساپۍ	۱۳۴۳ل	لغمان
۱۷	تېمورشاه بهار	۱۳۴۳ل	جنوبي پښتونخوا لورلايي
۱۸	عطامحمد	۱۳۵۰ل	کونړ
۱۹	عبدالله پانوس	۱۳۴۹ل	کونړ

۲۰	شفيق احمد بدر	۱۳۴۹	جنوبي پښتونخوا-لورلايي
۲۱	ساجده عبدالله	۱۳۴۹ل	لوګر
۲۲	حبيب الرحمن قربانخېل	۱۳۴۸ل	غزني
۲۳	عبدالغني مبارز	۱۳۴۲ل	جنوبي پښتونخوا-لورلايي
۲۴	محمدظفر تنهی	۱۳۴۹ل	خوست
۲۵	ملوک هوس	۱۳۴۵ل	باجوړ
۲۶	فيض محمد شهزاد	۱۳۴۲ل	پښين
۲۷	ظاهرشاه ظاهر	۱۳۴۹ل	کونړ
۲۸	احمد تکل	۱۳۴۳ل	وردګ
۲۹	فريده هوډ	۱۳۴۰ل	ننګرهار
۳۰	سرزمين اسرار	۱۳۴۳ل	سوات
۳۱	ملالۍ ساپۍ	۱۳۴۵ل	کاپيسا
۳۲	فيض محمد تصور	۱۳۴۵ل	کونړ
۳۳	عطيه افق	۱۳۴۴ل	کندهار
۳۴	امان الله غلجي	۱۳۴۵ل	ګومل
۳۵	عالم زېب	۱۳۴۲ل	سوات
۳۶	لعل پاچا	۱۳۵۰ل	ننګرهار
۳۷	محمدقاسم هيله من	۱۳۴۰ل	ننګرهار
۳۸	لاهور ټکر	۱۳۴۰ل	خوست
۳۹	شفيقه رڼا	۱۳۴۰ل	کندهار
۴۰	اسمعيل	۱۳۴۲ل	لغمان

ملت

ثنګه په سوچو يې کړم ناز دې له خندا سره
جوړ له لوړو غرو يې کړم ناز دې له خندا سره

نن چې د اغيار پلو، سترګو کې موسکی شولې
دود د سپېلنو يې کړم ناز دې له خندا سره

څېرې ګرېوان، وينې مې خپل، پردی، اشنا او يار
شمار په لېونو يې کړم ناز دې له خندا سره

سرې سترګې مې نه ګورې، ننبه د عمرو شوګير
ډوب په نيمو شپو يې کړم ناز دې له خندا سره

هيڅ په خود کې نه يمه، ګرځم بېګانه له ځان
خدايږو د پردو يې کړم ناز دې له خندا سره

څه چارې دې وکړې را، وړم چې ناز د کس ناکس
څنګه بې پښتو يې کړم ناز دې له خندا سره

اوس نو راته خانده ته، څو چې دې هوس کېږي
سر په زنګونو يې کړم ناز دې له خندا سره

دا په بېکسيار باندې، ستا منت د عمر شو
ګډ په غزلو يې کړم ناز دې له خندا سره.

عبدالمالک بېکسيار

غزل

راګوري چې قدم ږدمه په څوکو د ازغو
پرهر د زړګي سم ږدمه په څوکو د ازغو

سپرلیه چې بیا نه کړې ګل په وینو کې غرقاب
ورځمه پرې قسم ږدمه په څوکو د ازغو

چې هر واري درګورمه اشنا زخمي سینه
د ګل په څېر هردم ږدمه په څوکو د ازغو

لااوس هم په نظر ویشتلی زړه وایم چې روغ
ساده یمه ملهم ږدمه په څوکو د ازغو.

رقیبه د ارمان څلي ته څېرم بېکسیار
خپل ژوند کې یو وخت هم ږدمه په څوکو د ازغو

عبدالمالک بېکسیار

د خيال په څنو

ګوره زړه د خيال په څنو مه زانګه
هسې د وصال په څنو مه زانګه

ستړی تصور مې درختې نه شي
بس نو د هلال په څنو مه زانګه
غبرګ کې به دې خدايږو که څوک ونيسي
هسې د وبال په څنو مه زانګه
ځنډ به دې نظره وهي ګرد غوندې
ګلې د مسال په څنو مه زانګه

روغ يې بېکسياره کړې په مړو حساب
ډېر د چاپېريال په څنو مه زانګه.

عبدالمالک بېکسيار

د هوس په شونډو

تا د سرو ګلو په ساحل کې
د وږمو په اوږو
سرې تلې ایښې نرمې
او د غوټو په ژبه
د ځپو مستې نغمې
تکرار وې په ناز ناز
او
د انکار په سترګو برندې برندې
ګورې اوبه اوبه
مینو زړو کې
د سترو هیلو پښېمان جهیل ته
او لکه شوې چې وې
د خوشالو جام له ازله یو د تا په برخه
په لاهو شوو
باندې خاندې د هوس په شونډو

عبدالمالک بېکسیار

غزل

ناست یم غمزده نن د اشنا غزل لیکم
ګورم یې تصویر ته په ژړا غزل لیکم

د مینې کور ودان و په کې ګرځېدم خوشال
اوس وران د مینې کور شو چې تنها غزل لیکم
په ښار کلي کوڅه کې پسې ګرځم شاوخوا
وفا نه شته مجبور یم په جفا غزل لیکم
ته زما د سترګو تور او د زړه سر یې دلربا
له تا مې ګیله نه شته په دنیا غزل لیکم
ګرېوان مې تراټې شو په اوښکو باندې لوند
په سرو ګلو ژړېږم په ژړا غزل لیکم

اخر به پرې یادېږم زه روښان دلته ضرور
پر وخت د زنکدن باندې چې ستا غزل لیکم.

الله داد روښان

امن او جنګ

باز: زه یـو سـور شـهباز یمـه لـوړ پـه پرازونـو کـې
تـه سـپینه کـوتره یـې کښـته پـه سـیلونو کـې

کوتره: ګرځمـه پـه تـړو کـې پـل پـه اسـمان ویـنم سـتا
ځکـه اوس پـرواز کـوم زه پـه دې دښـتونو کـې
زه یـاغي کـوتره یـم هـېڅ څـوک مـې نیـوی نـه شي
ځکـه الوتـل کـوم لـوړو غـرو رغونـو کـې

باز: دا خـوني پنجـه بـه زه سـتا پـه وینـو سـره کړمـه
بیـا بـه الوتـل نـه کـړې هېڅکلـه پـه غرونـو کـې

کوتره: زه د سـولې لـور یمـه لـوړ مـې دی ارمـان همـېش
څـوک چـې ځغلي مـا پسـې مـري بـه ارمـانونو کـې

باز: امن امن څه کوم امن د بېوسو کار
زه خو هغه باز یمه ځای مې دی په غرونو کې

کوتره: ډېر په ځان مغرور یې ته، سر په سر سرونه شته
چا چې سوله نه غوښته وسول په اورونو کې

باز: هر څو که نعرې کړې ته نعرې دې څوک نه اوري
لاړه به له مانه شې ته په اسمانونو کې

کوتره: واوره ای روښانه ته، زور او ظلم پای لري
زه د امن چغې کړم ټولو ولسونو کې.

الله داد روښان

د وطن مينه

چې په درد د خپل وطن هرڅوک سوزېږي
ژوندي پايي که ظاهر کې فنا کېږي

چې مين وي د وطن په کانو، بوټو
قربانۍ ته د فرهاد غوندې درېږي
چې شهيد شي د وطن په خدمتونو
نوم يې تل په تاريخونو کې ځلېږي
سزاوار د دغې مينې هغه څوک دی
چې په مينه د وطن سر نه تېرېږي
د وصال شپه کې شهيد تابوت چې راوړي
مېړنو کې قهرمان اتل يادېږي

کريمه به قهرمان شعرونه ليکم
اتلوالـه اتلانـو ته رسېږي.

کريمه لمبه

بې ننګ زړګي ته

زمـــا ملګـــري د پنجـــاب پـــه زولنـــو کـــې پراتـــه
بې ننـګ زړګـیـه سـتا فکرونـه شـونډو سرو کې پراتـه

شـونډې بـه څـه کړم چې د خپلـو خلکـو وینـې وینـم
پښــتنې خوینــدې ســر ســرتورې بــې پړونــې ویــنم

زمـــا د خوینـــدو عزتونـــه د بـــل پـــه پښـــو کـــې پراتـــه
بې ننـګ زړګـیـه سـتا فکرونـه شـونډو سرو کې پراتـه

چـا چـې پـه ژونـد کـې یـو ارمـان د ازادۍ درلـوده
د پښـــتونخوا د لـــوی وطـــن د خپلـــواکۍ درلـــوده

هغــه ملګــري بــې کفنــه هــديرو کــې پراتــه
بې ننګ زړګيـه ستا فکرونه شونډو سرو کې پراتـه

څوک چې په خپل ښکلي وطن کې د بل چا نوکر وي
پـه خپـل شـتمن وطـن کـې وږي لـه هـر څـه نهـر وي

وايـم د هغـو دي هـر څـه پـه جنګېـدو کـې پراتـه
بې ننګ زړګيـه ستا فکرونه شونډو سرو کې پراتـه

اختر خوشال

غزل

ستا د حسن تقاضې دي شي به تېرې
دا څو ورځې دې نخرې دي شي به تېرې

دا بې تاجه پاچاهي به دې په شا شي
د غرور دې دا څو شپې دي شي به تېرې
په ژړا او په فریاد درته شوم ویلې
هر نفس کې مې ګیلې دي شي به تېرې
افغان سر مې سرو ګولیو ته ټیټ نه شو
خیر که تا ته مې سجدې دي شي به تېرې
ساقي مستې پیالې ورکړه چې نشه شي
د خوښۍ یې دا شیبې دي شي به تېرې

ستا ښکاري سترګې مې ښکار کړې زه خوشال یم
دا د مینې مرحلې دي شي به تېرې.

اختر خوشال

د حیا په اور

د یو اختر په ورځې
له انتظاره لرې
سترګه په سترګه شولو
ما خو هم ستا په سترګو
خواږه، خواږه خیالي خوبونه لیدل
په دواړو سترګو کې مو
د زړه درزا جوته
خو!

زما له بده بخته
دونه حیا په پښتنه غیږه کې
بېواکه ونغښتله
هله مې سترګې د حیا له اوره
لکه د شمعې ویلې شوې اوښکې
پر ځمکه پرېوتلې
پرهر په زړه پاتې شو
ځکه مې تاته د اختر د ورځې
مبارکي ونه ویل!.

صفیه صدیقي

د مینې دنیاګۍ

همدا چې په سینه کې مې غمونه نه ځایېږي
د سترګو په کاسو کې مې اورونه نه ځایېږي

ګرېوان اختیار بایللی مې سیلو ته دی د اوښکو
ماشوم زړه کې مې خدایږو دا رنځونه نه ځایېږي

رېباره یار ته وایه چې د خدای لپاره راشه
محل کې مې د مینې پېغورونه نه ځایېږي

تصویر د چا د عشق مې تصور کې ځای پر ځای دی
دا ځکه مې په سر کې نور فکرونه نه ځایېږي

که سل راته عالم د لېونو په سترګه ګوري
د مینې لېونتوب کې مې عقلونه نه ځایېږي

دا ولـــې مـــا پـــه مينـــه کـــې ملګـــرو ګرمـــه بـــولۍ
رښــتينې دنيـــاګۍ کـــې مـــې رســـمونه نـــه ځـــايېږي

پـــرون چـــې مـــې اشـــنا راتـــه وعـــده د ديـــدن راکـــړه
د زلفـــو پـــه کمڅـــو کـــې مـــې ګلونـــه نـــه ځـــايېږي

چـــې مـــاتې هتکـــړۍ مـــې کـــړې د مينـــې پـــروا نـــه شـــته
خـــاطر د لېونـــو کـــې مـــې جبلونـــه نـــه ځـــايېږي

ســـرخې ويـــنم شـــفق کـــې دا يـــې زړه پـــه مـــا ســـېزلی
پـــه شـــعر د صـــفيې کـــې نـــور غمونـــه نـــه ځـــايېږي.

صفيه صديقي

د خزان غېږ

تـا چــې یادومــه نــو ګرېــوان پــه اوښــکو ولامبــي
یــاره انتظـا کــې دې هجــران پــه اوښــکو ولامبــي

واخلـه ژونـده واخلـه سـتا خوښـي شـه مبـارک درتـه
پرېږده چې سینه کې مې خپګـان پـه اوښـکو ولامبي

دې زاړه ګوګــل کــې دي زړې زړې کیســې پرتــې
ځـوانې شـئ ای هیلـو چې حیـران پـه اوښـکو ولامبي

تـا بــه پــه ګرېــوان یــا د وربــل لــه پاســه وســاتم
پټ پـه زړه کې ښـه یې چې ګـلان پـه اوښـکو ولامبي

پرېږده چې مې مينه د هر چا په زړه کې وغورځي
پرېږده حسرتو کې مې اسمان په اوښکو ولامبي

پرېږده چې دا ځيرې ګرېوان نور هم پسې ځيرې کړم
څو سوي ګوګل کې مې ارمان په اوښکو ولامبي

ګل د پسرلي وم د خزان په غېږ کې مړاوی شوم
پرخه د سهار شه چې خزان په اوښکو ولامبي.

صفيه صديقي

کله نا کله

په زړه کې د ليمو چې اوسېدې کله نا کله
د اوښکو په باران به لمبېدې کله نا کله

که هلته به ځای نه و د زړه کور کې به مېشته وې
توپان کې د اهونو ورکېدې کله نا کله
ارمان چې دې د هجر تورو شپو ته تنها پرېښوم
که نه زما ترخنګ به سوځېدې کله نا کله
شي شپه په سودا تېره او سپېدو ته مې نظر وي
په سترګو کې چې هلته خندېدې کله نا کله

اشنا چې مې منلې جفا ګانې خپه نه وم
له هجره به مې اوښکې بهېدې کله نا کله.

صفيه صديقي

د محبت ګلونه

مالي ګلونه کره
په هغو زړونو کې چې
د شاړو دښتو په شان، وچې سپېرې پرتې دي
په څېر د کاڼو دي، دوی چې الفت نه پېژني
د دغو کلکو زړونو، ددې سپېرو ډاګونو
هوا بدله کړه ته، فضا بدله کړه ته
ورته رڼا وبښه د رنګارنګ ګلونو
بیا به یو لاس شو سره
کاڼي به وچوو موږ
د هغو زړونو شاړو دښتو ته به
د محبت له ویالې، اوبه په لپو راوړو
بیا به خړوب شي هغه
په کې به وټو کېږي
د محبت ګلونه.

صفیه صدیقي

تپوس

ستـرګو نـه دې وپوښـتـه دا کتـل کتـل څـه دي؟
غشـي پـه ګوګـل زمـا سـر پـه سـر ویشـتل څـه دي؟

سـتا د محبت پـه تـور ښـه شـوه چـې تورنـه شـوم
سـتـرګه د سـبا ښـه یـم اوس نـو پتـېـدل څـه دي
چـا ویلـې چـې ستا د عشـق، ګـل راشوکوی نـه شـم
سـر پـه سـر ګلونـه مـې یـاره پـه وربـل څـه دي؟
رنـځ د خـوږې مینـې دي پـټ پـه زړه کـې سـاتمه
اوښـکو تـه حیرانـه یـم داسـې ویـر کـول څـه دي؟
پرخـه شـومه پرېـوتم پښـو تـه دې اشـنا پـرون
خـاورې شـوم ایرې شـومه اوس دې نـو ژړل څـه دي؟

زړه د صـفیې درتـه پتـې دعاګـانې کـړي
لـوړ همت مې لوړ ښـه دی جـار بانـدې ویـل څـه دي؟

صفیه صدیقي

د سولې لمر ته

ته راته خاندې خاندې
شونډې موسکۍ دې وینم
دا ستا په سترګو کې یو زېرى د خوښۍ وینمه
ښايي چې ماته يې پيغام راوړی
ښايي چې ماته يې د اوږد وير انجام راوړی
که نه خو دا سترګې غمجنې وي تل
که نه خو دا زړګی غمجن و مدام
که نه خو جنګ و تل جګړه وه
د ګوليو ډارونکی غږ و
که نه خو وير و تل ماتم و او ژړاوې به وې
تل به ځوانان په وينو رنګ و دلته
تل به وې بورې او وير جنې ميندې

دلته وې کونډې يتيمان بې شمېره
دلته خوښي
دلته خندا
هېڅ نه وه
اوس چې ته خاندې، خاندې
شونډې موسکۍ دې وينم
دلته د جنګ ورځې ختمېږي نورې
ځکه ددې وطن د مور په غېږ کې
هر څوک چې وينمه په شونډو يې
د سولې نغمه
خوره، خوره ښکاري.

صفيه صديقي

غزل

ګران د بېلتون راته وختونه ښکاري
پر زړه زما سوي داغونه ښکاري

دا ستا د مینې د خاطر لپاره
ما ته خارونه هم ګلونه ښکاري

خدایږو یوه که مې ارزو پوره شي
د حسن نیت که فرېبونه ښکاري

چې په کې ستا د ښکلا ذکر راځي
ځکه خواږه مې ټول شعرونه ښکاري

چــې نظــر وکــړم لېــونۍ مینــې تــه
خوشــې عبــث راتــه خوبونــه ښــکاري

چــې وړې دیــدن اوس د اغیــار کلــي تــه
خــاورې بــه خــود زمــا امیدونــه ښــکاري

نراشـــه ورشـــه د یـــادونو چـــم تـــه
څـه دې پـه زړه کـې نـن خیالونـه ښـکاري.

محمد ریاض نراش

کسات

زه د ارزو په مخ
د زخمي ژوبل شهید شوي احساس
له نا امیده او نا ښادو
وینو
یو څو خالونه کېږدم
خو ته حسرت یې
د غرور په الماسینو نوکو
د چا د مکر د تسل لپاره
بې لوره وشپېلوي
بیا د خیال
د ناوې

سپېرې، زړې ډولۍ ته
په کوږ نظر وګورې
او په کړس، کړس وخاندې
خو
رنګ دې ژېړ شي
ژړغونې شې ته!

ممتاز

د اور څپې

ما د لمرین حسن د اور په څپو
د پېغلو، پېغلو او ناښادو هیلو
د بې درملو نامرادو ارمانو په خاطر
لکه
لیتکی
ځان ډوبول غوښتل
خو
د بې لورې
او بدنامې بوډۍ
د تورې شپې بچیو
زموږ په کلي
د سکروټو باران ووراوه
او
ان کوڅه کې
د حسرت په څاڅکو وڅڅېدم.

ممتاز

د لېمو په لار

په مینه کې مجنون شه د فکرو په لاره مه ځه
منصور شه ابدي شه د شېبو په لاره مه ځه

د سرو شونډو موسکا شه په هوس، هوس مې ښکل کړه
احساسه لېونیه! د لېمو په لاره مه ځه
د شمعې ځنګ کې کېنه ژوند کول ورځنې زده کړه
پتنګه ځوانیمرګه د لمبو په لاره مه ځه
قدم ګوره پښتون پېده چې ګودر د پښتنو دی
غروره! ماتوي دې د پردو په لاره مه ځه
د مینې سرو لمبو ته له تکل سره رادانګه
تنکیه! ګلالیه د نخرو په لاره مه ځه

خفه نه شې ګرېوانه زړه حره د قلندر ده
غمونه چې راتله نو د ګیلو په لاره مه ځه.

ممتاز

د حسرت شغلې

کله منزل کله ډیوې وسوزي
کله شفق کله سپېدې وسوزي

د حیرت تاو کې د حسرت د شغلو
کله لمبې کله ایرې وسوزي
فطرت یې سیزي د غربت په لوګو
کله نصیب کله وعدې وسوزي
حسنه! چې تا په مړو کتو ووینې
عشق اورین شي ارادې وسوزي
د وخت نادودو کړم لوګی غرور ته
کله مې سر کله پښې وسوزي
چې د حسرت د خیال کوڅې ته درشي
زما د ذهن زلزلې وسوزي

د احساس سترګو کې تکذیب تهذیب شي
تالو مې وچ شي او ګیلې وسوزي.

ممتاز

غزل

د درد په هر يو تال کې مې ښکاره شه ته اشنا
ستي ستي زړګي ته مې نغمه شه ته اشنا

د تا د ياراني غمونه ډېر لرم په زړه
ليدو ته يې لږ شان په تماشه شه ته اشنا

نشه د ميو شرم کړي نشو نه ستا د عشق
د زړه د عشق ديره کې مې ميلمه شه ته اشنا

د مينې په انګار زه مينه اوړم ستا په عشق
اميد او ارمانو ته مې اسره شه ته اشنا .

نادیه مینه
۱۸/۸/۱۳۶۶

د زړه درد

د زړه درد مې لاړیاتېږي حيرانېږم
له دې خپلې بې خبرۍ نه، نه خبرېږم

ستا د زړه د تور توپانه نه ډارېږم
زه پښتون یم د ننګ اور کې خوشالېږم

د خپل وار چې منتظر وم وار زما دی
او زما د وار نه ټول جهان اګاه دی

ما کلونه ستا تر جبر لاندې تېر کړل
تا بچي مې د اولس یتیمان ډېر کړل

ولې تا د پښتون دا روایت هېر کړل
دښمنانو کله هم پښتانه زېر کړل؟

ګورئ ورونو دی چې نن زما په خوا دی
ده ویل به دا کافر د پښتونخوا دی

نن زړګی مې د پښتون په درزېدو دی
چې له خوبه مې هر ځوان په ویښېدو دی

له وطنه مې دښمن په تښتېدو دی
کړئ پرې چغې اباسین په خندېدو دی

په چمن کې چې هر ګل یې په خندا دی
ای فیروزه دغه ښکلی وطن ستا دی.

فیروزشاه

غزل

بخت مې د مینې هسې خوار وینم
اغیار په ښنګ کې چې د یار وینم

زړه په ګوګل کې ناقراره شي لا
یار مې په لار چې د اغیار وینم

هر څه به تېر شي خو زما زړګیه!
خیر که خندا د عشق په دار وینم

لکه بلبل د ګل په مینه باندې
مدام سینه کې د ګل خار وینم

بدره! دا ستا د امیدونو کور کې
د سرو ګلونو سور بهار وینم.

صدیق الله بدر
۱۳۶۲ جدي

د زړه خبرې

چې راته کله کړي په خوله خبرې
ماته معلومې شي د زړه خبرې

وړوکی نه یم چې به هېره شې ته
هېر به دل تل وي د واړه خبرې

وړی دا ستا د مینې موږ به نه شي
مینه کې نه کړم د ماړه خبرې

وایم چې تل وای خوا په خوا راسره
چې مو کولای د هر څه خبرې

مین زړګی چې راته نه ژړوي
بدره مه کړه د بېلتانه خبرې.

صدیق الله بدر
۱/۱۰/۱۳۶۶

غزل

زه چې شرابي یم له نشو سره ملګری یم
یم چې مین شوی شونډو سرو سره ملګری یم

ماته د دوزخ د لمبو څله یادونه کړې
دلته د جانان د مخ شغلو سره ملګری یم

لار د ژوندانه مې له غمونو سره سترې ده
ځکه تل د ژوند له اندېښنو سره ملګری یم

ځم چې د ساقي د حال پوښتنه خو هم وکړمه
تل یې له نشو ډکو جامو سره ملګری یم

راز زما د مینې چې په زړه کې تل ساتي بدره
هسې له راز ډکو زمانو سره ملګری یم.

صدیق الله بدر

غزل

د حسن تال ته ورختمه زنګېدمه په کې
د ګړنګونو به لوېدمه مګر تلمه په کې

د چا په ناز خندا خرد له مانه لاس واخیسته
د جنون اور کې سوزېدمه اوسېدمه په کې

د زړه په وینو ګوره هسې اوښکه ځان بدلوي
د ګرېوان ډنډ کې ډوبېدمه ورکېدمه په کې

د هجر ګوتو یې زما د زړه ارمان ځیرې کړ
سر په صحرا به ګرځېدمه کړېدمه په کې

ساقي پيالې دې ډکوه چې نن يې وار راغلی
ډېر يې په تمه تاوېدمه ځورېدمه په کې

دا ستا د عشق په سوزونکي اورنۍ بټۍ کې
لکه نينه به جگېدمه لگېدمه په کې

دا د ارزو د شونډو سره دې چې پرهر ښکلوي
د حسرت اوښکې پاکومه خندومه په کې

ستا د رخسار او اننگو له قاروني خزانې
خالي کچکول راووتمه ژړېدمه په کې.

محب الله خپلواک
۴/۳/۱۳۲۲

غزل

اسـمان تـه زه د خيـال پـه سـر درو کـې وخـتـم
سـپين مـخ تـه د اشـنا چـې پـه کمڅـو کـې وخـتـم

تـوبې خـو مـې زاهـد تـه لـه پخـوا نـه وې وېسـتلې
تقـديـر دی چـې پـه ليکـه د پيـالو کـې وخـتـم

پښـتو غيرتـي هـوډ بـه مـې هېڅ وخت تغيـر ونـه کړي
منـزل تـه کـه پـه څوکـو د چـړو کـې وخـتـم

قسمت کـه مـې ښـه بولـئ نو لـه دې نـه بـل څه نه شـته
بـس دا چـې پـه نامـه د پښـتنو کـې وخـتـم

د حسن پـه زنځير چـې نن د عشق زندان کې بند دي
محبـه! نـور نـو هغـو لېونـو کـې وخـتـم.

محب الله خپلواک
۱۳۶۲ل کال

غزل

زما د هیلو سره ګلان بیا په خندا ښکاري
ځکه رقیب بیا په غمو کې په ژړا ښکاري

خمونه تش جامونه تش دي د یارانو زموږ
ځکه خو ورانه میخانه نن خوا په خوا ښکاري

کله چې کېږدي په چمن کې قدم مینه زما
د ګل په ښکلو ښکلو سترګو کې حیا ښکاري

نن مې په لاس کې د ساقي پیاله د مې ولیده
ځکه شراب راته جامو کې په نڅا ښکاري

کله چې ګورم د اشنا سترګو ته مینه باندې
په کې امید او سور ارمان مې د سبا ښکاري.

زهره څپه

غزل

یو وار مې ته په مړوندو ویده که
بیا مې په خاورو او ایرو ویده که

زه د مودو په لمرو سوی یمه
ته مې د زلفو په کمڅو ویده که
زه د ګلشن ګلونه نه غواړمه
خزانه ته مې په اغزو ویده که
ګوندې رباب مې ستا کې درد در قرار
مطربه لږ مې په نغمو ویده که
ولې دې لرې کړم له ځانه څخه
لږ مې په خپلو زنګنو ویده که

زه قدردان پاس په هوا چې راغلم
ما لکه زېرې په بڼو ویده که.

محمد یوسف قدردان

غزل

چې د وینو مې ښکاره سره فوراه شي
غیر ددې نو ای دلبره څه چاره شي

دا پرهر دې په تصویر کې د خیالونو
که د هیلو غوټۍ خاندي راښکاره شي

ای د مینې رقیبانو ځان ته ګورئ
دا کارونه به د خلکو تماشه شي

ښه شوی چې وي تیر کې د اهونو
رنځېدلی، در په در او اواره شي

چې ښکاره شوه زما اوښکو کې شوه پټه
ارمـــاني يمـــه ترڅـــو چـــې دوبـــاره شـــي

صـبر نـه لـرم پـه عشـق کـې نـه پـوهېږم
پـه دې کـار کـې مـې زړګی پـاره پـاره شـي

کــه تــه يــو ځلــې نظــر وکــړې دلبــره!
د جمشـيد ځـای بـه تـابوت نـه ګهـواره شـي.

جمشيد

۲۱/۱۰/۱۳۶۲

پښتنې انداز

ستا که په وعدو پسې وعدې نه وای
جوړې به د اوښکو قافلې نه وای

ما به بې شک هله بل نیولی وای
یار مې که ولاړ منګولې سرې نه وای

خیر که ستا د عشق په اور کې سوی وای
بل که د اغیار په اشارې نه وای

ژوند به حوصله وخته خوړلې وه
ستا دغه ترخو کې که خوږې نه وای

ما به درته هله برند کتل کاوه
ستا که هر انداز د پښتنې نه وای.

علم

غزل

اخلــو بــه قــدم د اور پــه مــخ بــه ځــو
نــه بــه کــوو غــم د اور پــه مــخ بــه ځــو

ســتورو تــه بــه ګــورو لنــډوو منــزل
نــه بــه کــوو دم د اور پــه مــخ بــه ځــو

وایــو بــه ملګــرو دا یــوه او بــس
کــور تــه د صــنم د اور پــه مــخ بــه ځــو

ځــو بــه د منــزل تــر رســېدو پــورې
اخلــو بــه قســم د اور پــه مــخ بــه ځــو

پــوه کــه مــې پښــتون اشــنا پــه دې نــه شــو
ســوځو بــه قلــم د اور پــه مــخ بــه ځــو.

علم

غزل

ستا کـه د زلفـو سلسـلې خـورې ورې پرتــې دي
دلتـه لـه غـم نـه ډکـې شـپې اوږدې اوږدې پرتـې دي

راشـه تـه وګـوره د زړه خونـه چـې څـه دي پـه کـې
ډېـرې خبـرې او ګیلـې نـوې زړې پرتــې دي
تـول امیدونـه شـول بـدل پـه حسـرتونو بانـدې
ځکـه مـې اوښـکې پـه ګرېـوان د میکـدې پرتـې دي
مـا سـره څـه دي ای رقیبـه نـور مـې مـه څـوروه
ستـا د کـردو مـې پـه زړګـي ډېـرې ترخـې پرتـې دي
کلـه چـې راشـمه لـه خـوده بـې خـودۍ دنیـا تـه
بـس هـره خـوا کـې خوشـالۍ دي او مـزې پرتـې دي

دا ابتــدا ده د منــزل لاانتهــا چېــرې ده
د یـار درشـل تـه خـو لاډېـرې ورځـې شـپې پرتـې دي.

علم
۳/۲/۱۳۲۲

پښتنه مينه

د زړه محفل کې مې ستا مينه په نښا ښکاري
ځکه ويجاړه راته دا ښکلې دنيا ښکاري

ستم جفا دې د زړه کور راته پخوا وران کړی
که راته خاندې ما ته هم ظلم، تعدا ښکاري
هر دم مې هيلې ارزوګانې د زړه کور کې ګرځي
په هرې هيلې کې قسم دی چې نوم ستا ښکاري
که د حسرت اوښکې په مخ مې بارانونه جوړ کړي
ما ته د يار په درد او غم کې لادوا ښکاري
د زړه قطرې مې ستا د مينې ناکردو ته ورکړې
زخمي زخمي زړه ته مې دا مينه شفا ښکاري

د پښتنې مينې د ننګ او پت ساتو په خاطر
د پلوشې مينه کې يو جهان حيا ښکاري.

پلوشه ساپۍ

د کاکاجي صنوبر حسین د غزل په اقتضا

غزل

بیــا کــه مــې لــه زړه وتــې چغــارې دي
خــدایږو چــې د مینــې داســې چــارې دي

زړه چــې مــې زخمــي شــو د جفــا پــه تېــغ
ښــکاري چــې دې ســترګې لاخونکــارې دي

کلــه بــه یوځــل هــم خطــا ونــه کــړي
دا پښـــــتنې ســــــترګې حیـــــا دارې دي

تــه راشــه د اوښــکو قافلــه ګــوره
ســتا راتلــو تــه ناســتې انتظــارې دي

زه خــو ســتا د عشــق څپــه کــې خوښــه یــم
ځکـــه اند ېښــــنې رانــــه فــــرارې دي

هم چې مې په سترګو کې ستا عشق ساتم
دې کـــې د پښـــتو ســـپېڅلې لارې دي

کـــړی مـــې تکـــل د مینـــې لار کـــې دی
خیــر دی پلوشــې تــه کــه دشــوارې دي.

پلوشه ساپۍ

دا کور یوازې ستا دی

ما ستا په سترګو کې دنیا ولیده
د مینې دنیا
د هیلو کور مې په کې جوړ کړ
ستا عشق په کې مېلمه و
او مېلمه به مې ساتلو
ما ویل چې
دا مېلمه مې خفه نه شي
دنیا به مې د مینې ونړېږي
خدای مه کړه
چې کورګی دا ستا د مینې
ویجاړ شي په غمونو

دردونه ژړاګانې به ترې واخلم
بس ته په کې مېشته شه
دا کور زما د هیلو
ستا د مینې ستا د عشق دی
یوازې ستا پښتونه!
ستا پښتو زما حیا ده
بس ته په کې اوسېږه
دا کور یوازې ستا دی.

پلوشه ساپی

غزل

وختــه تــا لــه ورځــو شــپو ســره اشــنا کــړم
تــا د ژونــد لــه تقاضــو ســره اشــنا کــړم

مــا يــوازې مســافر ګڼلــو ځــان خپــل
مســافت لــه قــافلو ســره اشــنا کــړم
هســې مــا بــه بــې مقصــده قــدم واخيســت
خــو تــاريخ لــه فيصــلو ســره اشــنا کــړم
پــه خپــل خيــال بــه مــې هــدف ځــان تــه نــږدې کــړو
اوس منــزل لــه فاصــلو ســره اشــنا کــړم
کــه هــر چــا مــې لار جــدا کــړه جــدا نــه شــوه
اخيــر وينــې لــه نســلو ســره اشــنا کــړم
چــې کيــدې پــه کــې خبــرې ســتا د حســن
عشــق لــه هغــو محفلــو ســره اشــنا کــړم

زمــا بهــار پــه قــابو خپــل نــه دی خپــل زړه هــم
وايــه څنګــه سلســلو ســره اشــنا کــړم.

تيمورشاه بهار

د وطن هجر

چې افغان له بل افغان نه جدا کېږي
د نفاق ډیوه به نوره هم بلېږي

نو راځئ ورونو راځئ چې سره یو شو
په بېلتون باندې وطن ټول خرابېږي

د وروری لاسونه ورکړئ وطنوالو
په وروری باندې هر څه زمونږ جوړېږي

بل د جنګ لمبې د عشق په اوبو مړې کړئ
د ژوندون جرس په دغه ښه غږېږي

دغه خوږ وطن ته راشئ عطا وايي
چې دا خوږ وطن په هجر کې کړېږي

عطامحمد

غزل

د زلفو تسلسل کې چې تیارو ته رسېدم
په جګو تیټو لارو امیدو ته رسېدم

دا ټول ښایسته چمن شولو زما په وینو رنګ
چې زه کله دا ستا د زلفو غرو ته رسېدم
مات نه شولو نن مرګه دا زما پښتني هوډ
قاصده په همت خپلو وعدو ته رسېدم
ماځان کړلو پیدا ستا د ښایست په تصور کې
پیدا مې نه کړې ته که زولنو ته رسېدم
په اور د جدایۍ شوله ځواني زما لوګی
په طمع د وصال وم سرو لمبو ته رسېدم

اشنا د ښایسته او د خوږې مینې له لاسه
که نه زه کله دې شاړو مېرو ته رسېدم.

عبدالله پانوس
۱۳۲۲/لیندۍ/۲۵

غزل

چې د یار په ښادۍ ښاد وي اغیار نه دی
وفادار دی ستا له مینې بېزار نه دی
دا تیارې د انتظار په ما خورې دي
که د هجر توره شپه ده سهار نه دی

خلک ولې لېونی وماته وایي
لېونو سره خو هېڅوک غمخوار نه دی
که مې ولیدې په ویښه نو دیدن دی
د خوبو دیدار حساب په دیدار نه دی

انتخاب مې د یو ګل وکړ ګلشن کې
چې یو یار لرمه بل مې په کار نه دی
د غمونو په یرغل کې شو یوازې
که بدر د خوشالۍ طلبګار نه دی.

شفیق احمد بدر

غزل

د هجران په تورو شپو کې ما ژړل
په اهونو اسوېلو کې ما ژړل

ته د چا شې د رقیب شې که زما
ټوله شپه په دې سوچو کې ما ژړل

بې له هجره څه دی کار د مینانو
د وصال په اندېښنو کې ما ژړل

اشنا څنګه بې خبر وې زما له حاله
چې په اوښکو شوګیرو کې ما ژړل

ته د چا د وربل ګل یې نه پوهېږم
ستا په یاد ترخو شېبو کې ما ژړل.

ساجده عبدالله میلاد

غزل

ټوله شپه غم د جانان مې ژړوي
توري سترګې اوچت شان مې ژړوي

په ژړا او په غمو شوه ځواني تېره
هر یو دم غم د هجران مې ژړوي

د احساس د اور په غېږه کې لوبېږم
د یتیم خیرې ګرېوان مې ژړوي

ټول عالم شو خبر دار زما له مینې
چې خبر نه دی جانان مې ژړوي

زما مینه زما هیله زما ژوند دی
ستا یادونه ستا ارمان مې ژړوي.

ساجده عبدالله میلاد

شاهین نظر

حسنه په لېمو مې ولې ته ولې
دومره په تېغو مې ولې ته ولې

غوڅ دې کړه نظر رانه شاهین نظر
بس دی په پنجو مې ولې ته ولې

خیر که ته برېښنا مې تر نظر شولې
نور په تهمتو مې ولې ته ولې

ما که ګناهکار د خم په غلا نیسې
بس نور په توبو مې ولې ته ولې

پرېږده د عقبی خبرې هلته کړو
دلته په ښېرو مې ولې ته ولې.

حبیب الرحمن قربانخېل

غزل

د زړه پـه سـر بانـدې اشـعار ليکمـه
پـه کـې ښايست ستا د رخسـار ليکمه

کلـه ګلشـن کـې لـه ګلونـو سـره
زه افسـانې د ګـل او خـار ليکمـه
سـپېرو بـادو کـې د خـزان زه مـدام
خـوا ږه بيتونـه د بهـار ليکمـه
تـل دا سـتانونه بـه زه سـتا د جفـا
د بېلتانـه پـه هـره لاړ ليکمـه
شـرمېږې تـه زمـا پـه خـږو جـامو
سـتا بـه دغـه پېغـور و عـار ليکمـه

زه مبـارز د زړه پـه وينـو بانـدې
د خپـل جانـان شـرين ګفتـار ليکمـه.

عبدالغني مبارز

پسرلی شو

د وطـــن پـــه جګـــو غرونـــو
نـــوی ســـاز زمزمـــه کېـــږي

د ســـیندونو پـــه موجـــو کـــې
د ژونـــدون نغمـــه تـــاوېږي

د ســـپېرو خـــاورو لـــه منځـــه
ســـره ګـــلان پورتـــه جګېـــږي

وچـــې دښـــتې شـــوې ګلونـــه
بلبـــل خـــوښ دی او خنـــد ېږي

د مرغـــــــانو کتارونـــــــه
د ګلشـــن پـــه لـــور خـــوځېږي

مصـــلحت کـــړی ګلانـــو
غـــر او ســـمه زرغـــونېږي

پـــــه بلبلـــــو بوراګـــــانو
حقیقـــــي اختـــــر جـــــوړېږي.

محمد ظفر تنہی

غزل

شـېبې شـېبې د اوښـکو وروې چـې رانـه ځـې
چـړې مـې پـه زخمونـو ښـخوې چـې رانـه ځـې

د نـاز خنـدا چـې وکـړې پـه نـازکو نرمـو شـونډو
غـوټۍ د سـرو ګلونـو غـوړوې چـې رانـه ځـې
ويـده ټپونـه ويښ کـړې چـې د نـاز پـه قـدم راشـې
نـرۍ، نـرۍ پـرې مـالګې دوړوې چـې رانـه ځـې
د هيلـو بـڼ مـې وسـپړې ګلونـه پـه خـزان کـې
د سـترګو پـه بڼـو يـې رژوې چـې رانـه ځـې
ځيګـر خـو مـې لاهلتـه پـه ټوپونـو بانـدې راشـې
پـه تـګ کـې چـې دې سترګې جنګوې چې رانـه ځـې

سور داغ دې د سرو شونډو د هوس پر شونډو پرېږده
يـو ځـل خـو بـه مـې ګلـې ښـکلوې چـې رانـه ځـې.

ملوک هوس
۱۳۶۲ل کال

د اوښکو پیغام

د یــار خیالــه رانــه ځــې او کــه نــه؟
لــږ پــه قــراره مــې پرېــږدې او کــه نــه؟

ځــه رانــه لاړ شــه نــور مــې مــه ځــوروه
تــه چېرتــه کــور کلــی لــرې او کــه نــه؟

د زړه لــه حالــه خــو مــې تــه خبــر یــې
مغــرور اشــنا هــم خبــروې او کــه نــه؟

د زړه پــردې مــې لــه زخمــو ډکــې دي
یــو څــو پټــۍ پــرې لګــوې او کــه نــه؟

چــې یــو پیغــام درتــه د اوښــکو درکــړم
هغــه مــې یــار تــه رســوې او کــه نــه؟

وختــه بلــد شــوم لــه غمونــو ســره
پــه مــا دې زور نــور ازمــوې او کــه نــه

هوســه! تــش خــو دې کــړ زړه پــر کاغــذ
نــور دې غــزل اوس ختمــوې او کــه نــه.

ملوک هوس

۱۳۶۲ل کال

د محبت کلی

د ښکلا ګل دې د کمڅو په څوکو
د هر عاشق په زړه داغونه وهي

د حسن تېغ دې د مين په زړګي
څرخي راڅرخي او ټپونه کاږي

د ناز چاړه دې هوسېږي دې ته
چې مې د زړه پردې سورې سورې کړي

تور لونګين دې د سينې په دښته
په اوږدو لارو کې کاروان ځغلوي

ځان رسوي د محبت کلي ته
چې ورته يوسي د خوښيو زېرې.

ملوک هوس
۱۳۶۲ل کال

د ارمان غېږه

باداره پرې مې نږده چې مړ شم د ارمان په غېږ کې
لکه بېوسه يو انسان د بل انسان په غېږ کې

د سرو ګلونو په موسم کې راته ګوره خدايه
زه لکه ژېړه پاڼه پروت يم د خزان په غېږ کې

ستړي فکرونه په ځانګو کې د حسرت ځنګوم
لکه چې کونډه ځنګوي خپل يتيمان په غېږ کې

د ژوندانه فلسفه څه ده دا و چاته معلوم
په دغه باب کې حقيقت پټ د زبان په غېږ کې

د لېوني غوندې همېش و وخت ته ژاړې څه له
د وخت خوړلي نه جوړېږي د لقمان په غېږ کې

زما همدغسې مسکن او منزل نه دی معلوم
لکه حالات چې خوري څپې تل د خفګان په غېږ کې

ګومان کول که ناروا دي خو عالمه دلته
فکر ټالونه خوري اکثره د ګومان په غېږ کې

لکه توپان چې سېمه رنګه کړي سېلاب راولي
داسې مې اوښکې نن ورغړي د چشمان په غېږ کې

هېڅ رحماني نظر چې خدایه په شهزاد ونه کړې
ښه دی چې ګرځي لېونی ستا د جهان په غېږ کې.

فیض محمد شهزاد

غزل

د زړه پـه سـر سـودا خـو مـا پرېښـوده
اشـنا کـه تـا راتـه رښـتيا پرېښـوده

خـود بـه ځنګېـږي د غـرور پـه نيلـو
مـا د تـورتم پـه سـر رڼـا پرېښـوده

د اميـد ګـل راتـه اغـزي اغـزي شـو
سـلګو د اوښـکو مـې ژړا پرېښـوده

ملامـت نـه يـم سـرې لمبـې دي اشـنا
د خـاطرو لمنـه تـا پرېښـوده

ظاهر غلط شو ستا په ښکلې موسکا
دې فيصـلې تـه يـې دنيـا پرېښـوده.

ظاهر شاه، ظاهر
۲/۱۱/۱۳۶۲

غزل

راپورې بلې سرې لمبې شي چې ځي
د امیدو ډیوې مې مړې شي چې ځي

خپل لېوني زړګي ته څه ووایم
ستا نه یې ډېرې شان ګیلې شي چې ځي

د بېلتانه پر هر رغېړې کله
د غم شېبې راته نږدې شي چې ځي

جرګه د خیال مې چاته ولېږمه
چور مې دهیلو قافلې شي چې ځي

ظاهر تنها دجنون کلي کې شو
په اوښکو سرو یې سترګې سرې شي چې ځي.

ظاهر شاه، ظاهر
۱۵/۱۰/۱۳۶۲

سوې سواره

نور نو کروندې ته د ګودر له لارې نه ځمه
بیا به د کوڅې په ملا کې ستا سترګو ته نه ګورم
په مړاوي غلچکي نظر
نور به دې نامه سره په شونډو کې
مړاوې موسکا نه راځي
پرېږده د غنمو درمند وسوځي
پرېږده چې د ګلو دلۍ اور واخلي
پرېږده چې ډېران شي د ارمان کلي

پرېږده د ښېرېو ځنګل وسوځي
چې سوې
خوله مې خاورې کړي!
دلته یوه دنګه ښېرۍ ونړېده
خاورې شوه
مځکو ته مې مه راځه
سوې سواره ده وږي نه شته دي
سترګو ولې نه ژاړئ په مینې پسې؟

احمد تکل
۲۰/۲/۱۳۶۲

غزل

په زړه پر هار دی راله خوب نه راځي
خپه دا خوار دی راله خوب نه راځي

شپې د شپو چې په راتلو شمېرمه
لرې یې شمار دی راله خوب نه راځي

طبیبه ستا د راتلو لارې څاري
روح مې بیمار دی راله خوب نه راځي

لارې پردې دي په هر لور چې ګورم
پرده پس نګار دی راله خوب نه راځي

د شپو تندي کې چې رڼا ښکارېږي
راروان یار دی راله خوب نه راځي.

فریده هوډ

غزل

وژنمه دې نن راته اشنا ووې
ما وې زه منمه څه چې تا ووې

لږ خاطر به کړې د رقیب مخ کې ته
ډېر په احترام مې ورته دا ووې

عشق کې مې مرګ خوښ په څو څو وار دی
ماته که یې تش دا په ادا ووې

بې تا نه مې مرګ د رب په کار نه دی
دروغ دي که صنمه تا رښتیا ووې

دار باندې منصور چې خپله وخاته
تا د امتحان ځنګه نن بیا ووې

او ته د غرور چې عشق ورودانګل
عقل و حیران چې راځه ما ووې

خپل زړه کې دوکه او فریب نه لرم
ځکه مې الفاظ ساده صفا ووې

ودې ښود غزل اسراره طرح کې
خیال دې د حمزه په ملګرتیا ووې.

سرزمین اسرار

د ښایست اثر

چې سترګې د یار ګورمه جامونه راپه یاد شي
و مخ ته یې نظر کړم سره ګلونه راپه یاد شي

د سترګو په کتو یې زه بې خوده په نشه شم
چې شونډو ته یې ځیر شم سره لالونه راپه یاد شي
دا حسن دا ښکلا او دا جمال چې د یار ګورم
دا ښکلې پوښتنې دا اسمانونه راپه یاد شي
دا تورې زلفې ګورمه په څټ یې را اړولې
میدان د پاړوګرو کې مارونه راپه یاد شي

ښایسته دا دنګه ونه دې مثال د تنکۍ لښتې
اثر یې په ما زیات دی چې شعرونه راپه یاد شي.

ملالۍ ساپۍ

۱۳۲۴ل کال

توده مینه

که مینه غواړې د وطن مینه درنه مینه ده
تر ډېرو ښکلو د وطن مینه ښایسته مینه ده

دا هسې مینه ده چې هېڅ یې هېرولی نه شم
زموږ د ګران وطن سپېڅلې پښتنه مینه ده

د وطن مینه کې وفا ده ای پښتونه وروره
ژر شه وردانګه دا د حورو عجیبه مینه ده

په مینه سرور کول دا د هر مین دنده ده
د خپلواکۍ تینګول زموږه دیرینه مینه ده

رب نه مې غوښتي چې په دې مینه کامیابه شمه
د ملالۍ له جوشه ډکه دا توده مینه ده.

ملالۍ ساپۍ

شهید ته

شهیده له سپېڅلې عقیدې نه دې ځارېږم
د وړو، وړو بچیانو له نارې نه دې ځارېږم
د غیرت په اور کې تاوې دې جذبې نه دې ځارېږم
په ګولیو بهېدلې وینې سرې نه دې ځارېږم

ما قسم کړی دی ستا په اسوېلیو
چې دښمن به دې هر ځای کې زه په دار کړم
د دوزخ د اور لمبو ته به یې ګذار کړم
په نازک تټر بی بل د اور انګار کړم

که مې نه کړې ډېوې ستا د ارمان بلې
بیا مې مه بوله پښتون، له پښتنو به نه یم
شال راپه سر دجنګو کړه له زلمو به نه یم.

فیض محمد تصور
۱۳۶۵ل کال

د وینو ویالې

د جنګ په اور کې سوزېدلای نه شم
نور نو د خلکو غم زغملای نه شم

اوښکې تویېږي بې بها د خلکو
دا مروارید ارزانولای نه شم
زړه مې چاودلی په غمونو کې دی
دا خوار زړګی زهیرولای نه شم
د ځوانو هیلو ځوانیمرګه ځوانان
په سره کفن کې ښخولای نه شم
بس بوره مور او ځوانه کونډه ناوې
د غم په تال کې زنګولای نه شم
نور د افغان په ښایسته وطن کې
ویالو د وینو ته کتلای نه شم

پرېږدئ افق د خوشبختۍ وځلي
د غمو پېټی په شا وړلای نه شم.

عطیه افق

امتحان

خیال یې و زړه تـه تسـلا راولـې
مـړو امیـدو تـه مسـیحا راولـې

مینـې خـو داسـې چـارې وکـړې پـه مـا
چـې هـر نفـس تـه نـوم دا سـتا راولـې

پرېـبـږده د سـترګو ننـداره دې وکــړم
د زړه تیـارو تـه مـې رڼـا راولـې

وخـت امتحـان د مینـې اخلـي راځـم
ځکـه بېلتـون راتـه بیـا بیـا راولـې

پښـتني اوښـکې بـه جرګـه کـړم ورتـه
کـه مـې یـو ځـل راتـه اشـنا راولـې.

عطیه افق

د کاڼو باران

وربښمين تارونه به د زلفو څه کړم
ځيرې ګرېوان چې پرې ګنډلی نه شم

د خولې خبرې خو دې ډېرې وکړې
خو په عمل کې څه ليدلی نه شم
دا خپل لاسونه به مړوند کې غوڅ کړم
چې د قصاب زړه پرې راکښلی نه شم
رنګ ته مې وګوره په خپله پوه شه
حال د زړګي درته ويلی نه شم
هسې مې سبزې په لمبو کې ولې
زه يو قوت يم ورکېدلی نه شم

وخت دې باران د کاڼو وکړي پر ما
زه يې پښو ته تېتېدلی نه شم.

امان الله غلجی
۱۳۶۴ ل کال

غزل

محفـل کـې شـول د سـيمې عاشـقان لمبـه لمبـه
پـه شـمع چـې شـي څنګـه پتنګـان لمبـه لمبـه

ښايست دې د سپوږمۍ غوندې ځليږي په جهان
پـرې ځکـه شـول د کلـي هلکـان لمبـه لمبـه

راځـه چـې يـو تربلـه کـړو د مينـې دنيـا جـوړه
چې عشق باندې مو شي ټول غمازان لمبه لمبه

اوس بـس کـړه لـږ خـو پرهېـږده د جفـا لمـن دلبـره
سـتا حسـن مـې د زړه کـړ ټـول ارمـان لمبـه لمبـه

تـر څـو بـه درتـه ناست زه عـالم زېب يم پـه اميـد
خوښـي مـې ټولـه کړلـه سـتا هجـران لمبـه لمبـه.

عالم زېب

کاږه کاته

پتنګه! عشق ته په لمبو وګوره
شمعې! ژړا ته په نخرو وګوره

دلته د ناز په خوبو سر نه شي ته
د مینې کور ته په درنو وګوره

کاږه کتل په سترګو ونه کړې ته
لیلا ښایست ته د پښتو وګوره

نظـــر د بـــدو پــــه زړه څلــــه ســـــاتې
دا هـــــــديره د پښـــــــتنو وګـــــــوره

لــري غيــرت پښــتون پــه ســر کــې همېش
جېـــل تـــه روان پـــه زولنـــو وګـــوره

دلتـــــه مېړانـــــه د خوشـــــال پرتـــــه ده
دا لـــه غيـــرت ډکـــه زانګـــو وګـــوره

دا د پښـــــتو د حســـــن ډکـــــه کـــــلا
يـــو ځلـــې بيـــا پـــه تـــاريخو وګـــوره.

لعل پاچا

د هیلو کاروان

د سوي زړګي حال مې له تصوير نه وپوښته
نیمګړې ارزوګانې مې تقدير نه وپوښته

د هیلو کاروانونه مې منزل ته نه رسېږي
د اوښکو سېلابونه مې ضمير نه وپوښته

ما جوړ ورله امېل کړو مرغلرو نه د اوښکو
اشنا پروا ونه کړه دې تقصير نه وپوښته

تنکۍ هیله د زړه نه مې په شونډو کې سلګۍ شوه
سلګۍ بېرته ستنه شوه دې تاثیر نه وپوښته

د سترګو په ګرداب کې مې د وینو جوړ ډنډونه
دنیا په کې غرقېږي اوس تدبیر نه وپوښته

د خیال نیله یې ونښته د زلفو په ولول کې
خلاصی یې ترېنه نه شته له زنځیر نه وپوښته

د یار په غېږ کې خوښ دی هیله من د وصال تږی
هجران ځپلې سترګې له شوګیر نه وپوښته.

محمد قاسم هیله من
۱۸/۱۰/۱۳۶۵

د هیلو غوټۍ

هلته د دنګو پر تمناکو غرونو
لویې ورشو او زرغونې لمن کې
د ګڼو ونو
د تریخ سیوري لاندې
یوه هسکه کېږدۍ
د ازادۍ او خپلواکۍ په وړانګو
لکه د لمر داسې روښانه ښکاري...
یوه سپوږمۍ د کېږدۍ خوا کې ناسته
سترګې (یې) په لوړو څوکو
د لویو غرو لګېږي
ورته ناپایه دښته
د لمر په وړانګو ښکلې
څپه څپه ښکارېږي

او لکه:
تانده غوړکه
د پسرلي په موسم
ورو ورو غوړېږي
او بيا ټوله ګل شي...
داسې د پېغلې په ماشوم زړګي کې
يوه د هيلو غوټۍ
د غوړېدو په خاطر
سر راوباسي له ګرېوانه وايي:
کاشکې ما هم د يو ناپايه درياب
د قهرجنو څپو
ماتې کښتۍ ته د ساحل په هيله
لار ښوولای!

محمد قاسم هيله من

ای هېواده!

ای هېـــواده زه پـــر تـــا بانـــدې مـــين يـــم
ستـــا پـــه مينـــه کـــې د زړه پـــه ســـر خـــوږمن يـــم

ستـــا ښـــادي زمـــا ښـــادي ده غـــم مـــې غـــم دی
ســـتـــا د مينـــې پـــه اور ســـوی لـــوغړن يـــم

لافـــې نـــه وهـــم واقعيـــت درتـــه وايـــم
ستـــا پـــه ســـر زه تېـــر لـــه خپـــل ســـرمال او تـــن يـــم

لـــه امـــو تـــر ســـمندره زمـــا کـــور يـــې
ستـــا د عشـــق پـــه اور کبـــاب پـــه ټـــول بـــدن يـــم

ستا له مینې په هېڅکله منکر نه شم
زړور یم داسې نه ده چې ډارن یم

عقیده مې ده کامله په دې پوه یم
چې زه ستا په هر دښمن باندې سوبمن یم

ستا له هر رښتیني دوست سره دوست اوسم
ستا له هر وحشي دښمن سره دښمن یم

په یو لاس کې مې قلم بل کې مې توره
ښه هرچا وته څرګند پرون او نن یم

ته مې ساه یې ته مې ژوند ته مې وجود یې
ستا په لار کې باعزته او پتمن یم

له هغې لارې چې ته پرې زرغونېږې
وابه نه وړمه هم تل به په رفتن یم.

لاهور ټکر

پښتني حیا

اوس چې مې په زړه کې اند ېښنې راځي
وایي چې جانان سبا دلې راځي

لاړې به جارو په خپل ښو کړمه
ګوره چې د ورځې که د شپې راځي

بیا به پخوانۍ مینه تازه کړمه
خیر که مې حیا د پښتنې راځي

راشه که راځې ته د زړه کور ته مې
کور کې د زړګي مې ولولې راځي

ستا په انتظار کې زه رڼا یمه
اوښکې مې په سترګو کې رڼې راځي.

شفیقه رڼا
۳/۱۰/۱۳۶۵

نرګسي لېمه

دا ستا د نظر یاد مې په خیالونو کې راناځي
هوس مې د زړګي په پیوندونو کې راناځي

د هجر توره شپه کې د وصال شمع لګېږي
پتنګ له ډېره شوقه غورځنګونو کې راناځي
حیا د پښتنې ده چې پلو ونیسي مخ ته
رخسار یې د حیا په سروګلونو کې راناځي
د سترګو په نګاه باندې دې زړه زما زخمي کړ
هر زخم د زړګي مې خنجرونو کې راناځي
خزان د بېلتانه مې د خوښۍ پسرلي یووړ
نرګس غوندې لیمه په بارانونو کې راناځي
رڼا شوله ځپه ځپه د مینې سمندر کې
د عشق هره ځپه یې په موجونو کې راناځي.

شفیقه رڼا

کتل

ستا په یاد کې یاره عالمونه هېرومه
د زړه په درد او غم کې پرهارونه هېرومه

په وخت د سحرګاه باندې شبنم په ګلو پرېوزي
ارمان د وصل را چې خپل دردونه هېرومه
د زړه مرغۍ مې والوته اسمان ته بې وزره
دیدن سره د یار دا پروازونه هېرومه
ته ګل د بیابان شولې و هرې خواته خاندې
د ګل په دې خندا کې ستا غمونه هېرومه
د مینې ګل خزان شو د ظالم بېلتون له لاسه
خزان ته د هر ګل مې خپل اهونه هېرومه

دا ستا کتل مې یاره ټول وجود راته لمبه کړ
رڼا ته د لمبې مې خپل اورونه هېرومه.

شفیقه رڼا

آه

د اسمان په مخ دا آه دی که زړګی دی پاره شوی
دا شفق دی په اسمان کې په وینو دی لړلی

یا اثر دی پاتې شوی د مظلوم شهید د وینو
یا لمن د کوم خونخوار ده که فریاد دی راوتلی

یا غوغا ده د مظلومو د اسمان سترګې سرې شوې
یا نګارې مخ سور کړی که عاشق یې دی وژلی

یا د پېغلې پښتنې مخ له حیا څخه سور شوی
یا یې سور سالو په سر دی که پلو یې دی نیولی

د اسمان لمنه سره ده که شین شوی لاله ګل دی
یا یې ټیک پر تندې ایښی که مین په زړه داغلی.

شفیقه رڼا

ازمون

عقل مې د عشق په تکل اور کې په لمبو رغړي
مينه مې خوږلن کې په انګار او په ايرو رغړي

نن راته په سترګو کې لمبه د قهر تاوه کړه
هيله مې له دې هم د سکروټو په سرو رغړي
څومره د اميد په مينه نازي مې ګوګل کې زړه
عشق باندې په مالګو کې په خپلو پرهرو رغړي
چا د اور په سترګو کې ليدلې د اوبو مينه؟
عقل بې احساس دی په لمن کې د پردو رغړي
بيا نازکو نرمو له ازمون نه پښې وکښلې
موږه متېکورو سره چېرته په اغزو رغړي

ښکل به مې اميد کړي د سره حسن اننګي په عشق
ځکه چې نن وخت ورته په پښو کې په توبو رغړي.

اسمعيل

د ماضي خندا

د آه پــــه تــــاو عشــــق لېــــوني وخنـــــدل
شــــونډو د ګـــــل کـــــې چـــــې اغـــــزي وخنـــــدل

عقـــــل بـــــه ونـــــاخي احســـــاس تـــــه خجـــــل
حســـــن د غـــــم کـــــې کـــــه ښـــــادي وخنـــــدل

دود شـــــو تکـــــل د اســـــوېليو پـــــه اور
ورتـــــه پرهـــــر زړه ارمـــــاني وخنـــــدل

د ګـــــل خنـــــدا يـــــې پـــــه لمبـــــو ونيـــــوه
ســـــيلۍ پـــــه مينـــــه د ســـــپرلي وخنـــــدل

نـــــور د ســـــبا د حســـــن شـــــونډې مښـــــي
پـــــه تونـــــد شـــــمال بانـــــدې ماضـــــي وخنـــــدل.

اسمعيل
۲۰/۲/۱۳۶۶

د اوښکو جنازې

پــر ســوي مــخ مــې دي روانــې سلســلې د اوښــکو
راتــه خنــد ېږه او کــوه مــې تماشــې د اوښــکو

چــا مــې پــر شــونډو د خنــدا د ځپــې ځــل ونــه لیــد
عشــقه ګــرم نــه یمــه راغلــې مرحلــې د اوښــکو

د کــوم احســاس لــه خــولې نــه وځــي د زګېرويــو کتــار
چې د شعر سترګو نه مې خوشې دي ويالې د اوښکو

څومره د مکر تخیل ته کښته شوی نرم؟
په نوم د میو راته مخ کې ږدي پیالې د اوښکو

دا به تصویر د چا د ویر وي انځور کړی قلم
ځکه یې نوکې نه تویېږي ترانې د اوښکو

څنګه به ګاټي متکور نه شي د سترګو زما
چې شپه او ورځ ترېنه تاوېږي سرې لمبې د اوښکو

شي به کړې د یار مغرورې سترګې عقله که نه؟
چې ورته یوسم ستړې شوې اندېښنې د اوښکو

ستا د لذت ناظر دې سېزي د عشق هیله زما
اخر به ورم د خندا کټ کې جنازې د اوښکو.

اسمعیل
۲/۲/۱۳۶۲

متهکور

زه د ارمان لپاره
لکه د جوارو دانه
د اور بټۍ کې
د ازمون په ګوتو
په مینه مینه
په اور واوښتم راواوښتلم
خو د لمبو له تاوه
سپینه پولۍ نه شولم
او د خوږې مینې د عشق له زوره
د اور لمبو کې
متهکور پاتې شوم.

اسمعیل
۲۷/۱۲/۱۳۶۵

د محمد اسمعیل یون لنډه پیژندنه

محمد اسمعیل یون د حـاجي محمـدخان زوی پـر ۱۳۴۲ل کال، د لغمان ولایت د الینګـار ولسـوالۍ دنیـازیو پـه یـوې روښـنفکرې کـورنۍ کې زیږیدلی دی.

لومړنۍ زده کړې یې د الینګار ولسوالۍ د سلینګار په لومړني ښوونځي کې سرته رسولي دي، تر هغه وروسته کابل ته راغی او په خوشال خان لیسه کې شامل شو. پر ۱۳۶۲ل کال له نوموړې لیسې څخه په دویم نومره بریالی او پر ۱۳۶۷ل کال د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د پښتو څانګې محصل شو. پر ۱۳۷۰ل کال له نوموړې څانګې څخه اول نومره بریالی او پر همدې کال بېرته د پښتو څانګې د کدر غړی شو. پر ۱۳۸۵ل کال په نوموړې څانګه کې د ماسترۍ دوره پیل شوه، یون په ډېر ښه او بریالي ډول دا دوره پایته ورسوله.

محمد اسمعیل یون له ۱۳۷۰ ل کال څخه بیا تر ننه پورې د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي تدریسي غړی او د «پوهندوی» علمي پوړۍ ته رسېدلی دی، پر استادۍ سربېره، استاد یون د «کابل پوهنتون»، «هیلې» او «شمشاد» مجلو د چلوونکي دنده هم په ښه ډول ترسره کړې ده. په پېښور کې د چاپېدونکې «معارف» مجلې کتونکی غړی هم و. همدا رنګه دیو شمېر نورو چاپي خپرونو همکار هم پاتې شوی دی.

استاد یون پر ۱۳۸۱ل کال، په جلال اباد کې ښېړنۍ لویې جرګې ته د ختیزو ولایتونو د انتخاباتو د دفتر مشر شو، د دې جرګې لپاره تر ټاکنو وروسته د جرګې غړی، بیاد جرګې د غړو له خوا د ښېړنۍ لویې جرګې دلومړي منشي په توګه انتخاب شو. استاد یون په دې جرګه کې تر خپل وروستي وسه خپل ملي او تاریخي مسولیت ادا کړ او د هېواد دښمنه عناصرو د توطیو مخه یې ونیوله.

تر دې جرګې وروسته، کله چې د افغانستان د اساسي قانون د تدوین بهیر پیل شو، نو استاد یون بیا د دې بهیر لپاره د ختیزو ولایتونو د دارالانشاد دفتر مشر وټاکل شو. په ختیزو ولایتونو کې د اساسي قانون د لویې جرګې لپاره انتخابات هم د همدې دفتر له خوا ترسره شول. استاد یون د اساسي قانون د تصویب په لویه جرګه کې د نوموړې جرګې د دارالانشا د غړي په توګه خپل فعال رول ادا کړ. ټاکل شوې وه، استاد یون په ختیزو ولایتونو کې د افغانستان

د جمهوري ریاست لپاره د عمومي ټاکنو د دفتر مسول شي، خو په کابل کې د لویو جنګسالارانو او ځینو تنظیمي مشرانو له خوا پر حکومت او ملګرو ملتونو د زیات فشار له امله له کاره ګوښه شو. ملګرو ملتونو (UNAMA) استاد یون ته وړاندیز وکړ، چې په کابل کې به تر دې لوړه دنده دروسپارو، خو استاد یون ونه منله او خپلې استادۍ ته یې دوام ورکړ.

درې کاله وروسته یې د ځینو ملګرو په زیات ټینګار او غوښتنه، د جمهوري ریاست د ملي امنیت شورا په دفتر کې د فرهنګي چارو د ریاست دنده ومنله او په کابل پوهنتون کې پر استادۍ سربېره لاتر اوسه دا دنده پر مخ وړي. استاد یون پر ۱۳۸۵ ل کال د افغانستان او پاکستان د امن ګډې جرګې لپاره د افغانستان له خوا د منشي په توګه غوره شو او دا دنده یې هم په ښه ډول ترسره کړه.

استاد یون د خپلواک لیکوال په توګه په تېرو شلو کلونو کې ګڼ شمېر فرهنګي او ټولنیز خدمتونه ترسره کړي، په ګڼو چاپي، راډیویي او ټلویزیوني مرکو کې یې د و اقعیتونو او حقایقو د څرګندبیان له امله د خلکو په زړونو کې ځای نیولی دی. که څه هم ډېر خلک د یون لیکنې، مرکې او نظریات خوښوي، خو یو شمېر داسې خلک هم شته، چې د یون سرسختي مخالفین دي. د هغه ملي او ګټورو نظریاتو ته هم غلط رنګ او تعبیر ورکوي، دا ډول

اشخاص، چې اکثره یې زورواکي او د سیاسي ډلو ټپلو غړي او مشران دي، د استاد یون نظریات خپلو شخصي او تنظیمي ګټو ته خطر بولي، نو ځکه یې په ټینګه مخالفت کوي. زه ددې شاهد یم، هر کله چې یون کومه لیکنه او مرکه کړې، نو دده پر وړاندې یې مثبت او منفي غبرګونونه دواړه راپارولي دي، منفي غبرګونونه اکثره وخت د هغو اشخاصو او ډلو له خوا وي، چې په تېر کړکېچن سیاسي بهیر کې یې ډېرې نامشروع ګټې ترلاسه کړي او ځانونه یې مطرح کړي دي.

مثبت غبرګونونه اکثره د ولس دمشرانو، روښنفکرانو او نورو مخورو له خوا وي، خو استاد یون په دغسې سختو اغزنو او تنګو شرایطو کې بیا هم خپل فرهنګي، سیاسي او ټولنیز کار ته دوام ورکوي.

دا اوسنی فرهنګي کار، چې تاسو یې اوس په مسلسل ډول ګورئ، دا د تېرو شلو کلونو کارونه دي، چې له تېر یو نیم کال راهیسې پرې په منظم ډول کار شوی، اوډل شوي او دادی ستاسو مخې ته ایښودل کېږي، په داسې یو دولتي دفتر کې چې بوختیاوې په کې ډېرې وي، د منظم او ستر فرهنګي کار سرته رسول اسانه کار نه دی.استاد یون پر خپلو فرهنګي کارونو سربېره د ګڼو فرهنګي ټولنو د غړي، همکار او موسس غړي په توګه هم خپل فرهنګي رول ادا کړی،په پېښور کې یې د دوو المان مېشتو فرهنګي ټولنو

«دافغانستان دکلتوري ودې ټولنې» او«د پښتني فرهنګ د ودې پراختیا ټولنې» د همکار په توګه د بېلابېلو لیکوالو په لسګونو اثار، ایډیټ او چاپ کړي دي. دغه راز یې په سلګونو کورنیو مشاعرو، ادبي غونډو او سیمینارونو کې ونډه اخیستې ده، خپله یې هم په لسګونو مشاعرې،سیمینارونه او علمي ورکشاپونه جوړ کړي دي.

سربېره پر دې، په یو زیات شمېر، ملي او نړیوالو کنفرانسونو کې یې په ښه ډول د خپل هېواد استازي کړې ده. دلته به یې د اثارو یادونه وکړو:

اثار

الف- پنځونې

کتاب نوم	څرنګوالی	چاپکال
• متهکور	لومړۍ شعري ټولګه	دویم ۱۳۸۷
• په اورونو کې سندرې	دویمه شعري ټولګه	دویم ۱۳۸۷

ب- راټولونې

• هیلې	ګډه شعري ټولګه	دویم ۱۳۸۷
• نیمګړي ارمانونه	د حیران شعري ټولګه	دویم ۱۳۸۷
• د لوونو فصل	ګډه شعري ټولګه	دویم ۱۳۸۷
• د نازو انا یاد	د سیمینار د لیکنو ټولګه	دویم ۱۳۸۷
• د استاد الفت نثري کلیات	داستاد الفت نثرونه	درېیم ۱۳۸۷
• سیندونه هم مري	د اسحق ننګیال شعري منتخبات	دویم ۱۳۸۷

ج- ژباړنې

- د ټولنپوهنې له نظره: په افغانستان کې د واک جوړښتونه
  دپوهنوال روستارتره کي اثر — دويم ۱۳۸۷
- .د افغانستان فرهنګي ميراثونو ته يوه کتنه
  د نينسي دوپرې اثر — دويم ۱۳۸۷
- په افغانستان کې د جګړې جنايتکارانو محاکمه
  د پوهنوال روستار تره کی اثر — دويم ۱۳۸۷

د- يونليکنې

- د اماراتو سفر — د اماراتو يونليک — دويم ۱۳۸۷
- که يون دی يون دی — د اروپا يونليک — لومړی ۱۳۸۷
- دپښتنو ګون ترځنډو — د امريکا يونليک — لومړی ۱۳۸۷

هـ- څېړنې او شننې

- د محمد ګل خان مومند اند و ژوند ته يوه لنډه کتنه — دويم ۱۳۸۷
- استاد زيار د پښتني فرهنګ يو ځلاند ستوری — دويم ۱۳۸۷
- دکابل پوهنتون د ادبياتو پوهنځي پښتو کتابښود — دويم ۱۳۸۷
- د افغانستان فرهنګ ته اوښتي زيانونه — دويم ۱۳۸۷
- د پښتو شعر هندسي جوړښت — شپږم ۱۳۸۷
- له افغانستانه د مسلکي کادرونو د فرار عوامل — دويم ۱۳۸۷
- ساينسي پرمختياوې — دويم ۱۳۸۷
- ببرنۍ لويه جرګه ولسواکي او زورواکي — دويم ۱۳۸۷
- اند يال خوشال — لومړی ۱۳۸۷
- هيله د خپلو سريزو په لمن کې — لومړی ۱۳۸۷
- کلتوري يون — لومړی ۱۳۸۷
- فرهنګي فقر — لومړی ۱۳۸۷

- مرکه او مرکې — لومړی ۱۳۸۷
- خوشال په خپل ایډیال — لومړی ۱۳۸۷
- د کتابونو په وړمو کې — لومړی ۱۳۸۷
- افغانستان په سیاسي کړېچ کې — لومړی ۱۳۸۷
- پښتو لیکنی سمون — لومړی ۱۳۸۷
- اوسنۍ رسنۍ — لومړی ۱۳۸۷
- که نړیوال ماته وخوري؟ — لومړی ۱۳۸۷

خدای (ج) دې استاد یون ته ډېر عمر ورکړي او جرئت دې ورته هم تاند لري، الله(ج) دې دی له هر ډول بدو بلاوو وژغوري، په فرهنګي کارو زیار کې ورته د نور زغم او اوسېلې هیله لرم.

په درناوي

وفاالرحمن وفا

کابل- افغانستان

HiLe

(Hoops)

The collection of young poets poems

Collected
By:
M. Ismael yoon

ISBN 978-9936-500-00-6
9 789936 500006 >

د خپرونو لړ: (۱)